

Súd: Okresný súd Bratislava II
Spisová značka: 7C/58/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214205811
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Korčeková
ECLI: ECLI:SK:OSBA2:2015:1214205811.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Zuzanou Korčekovou v právnej veci navrhovateľov: 1. W. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, Z., 2. W. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, Z., oboch zastúpených advokátom JUDr. Michalom Matalom, Martina Rázusa 19, Lučenec, proti odporcom: 1. L. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. X, Z., zastúpenému advokátom Mgr. Michalom Šalingom, Konventná 9, Bratislava, 2. Wüstenrot poisťovňa, a.s., Karadžičova 17, Bratislava, IČO: 31 383 408, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

Odporcovia v 1. a 2. rade sú p o v i n n í, spoločne a nerozdielne, zaplatiť navrhovateľovi v 1. rade 15.000,- eur, do 10 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného z odporcov zaniká druhému z nich povinnosť plniť.

Odporcovia v 1. a 2. rade sú p o v i n n í, spoločne a nerozdielne, zaplatiť navrhovateľovi v 2. rade 7.500,- eur, do 10 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného z odporcov zaniká druhému z nich povinnosť plniť.

Vo zvyšku súd návrh z a m i e t a.

O trovách konania súd rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Návrhom doručeným súdu dňa 06.03.2014 sa navrhovatelia domáhali, aby súd zaviazal odporcov spoločne a nerozdielne zaplatiť im náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to navrhovateľovi v 1. rade vo výške 17.000,- eur a navrhovateľovi v 2. rade vo výške 10.000,- eur.

Svoj návrh odôvodnili tým, že dňa XX.XX.XXXX o XX.XX hod. v Z. odporca v 1. rade viedol motorové vozidlo Z. XXX, ktorým spôsobil dopravnú nehodu, keďže nedal prednosť prichádzajúcemu motorovému vozidlu X. X., v dôsledku čoho došlo k zrážke vozidiel a vozidlo X. X. narazilo do chodkyne - V. J., ktorá utrpela ťažké zranenia a týmto dňa X.X.XXXX podľahla. Odporca v 1. rade bol za tento skutok právoplatne odsúdený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.06.2012, sp. zn. 3To/66/2012. Následkom trestného činu odporcu v 1. rade bola bezprostredná a náhla smrť V. J., nar. XX.XX.XXXX, manželky navrhovateľa v 1. rade a matky navrhovateľa v 2. rade. Spôsobením náhleho úmrtia V. J. bolo trvalo a neodstrániteľne zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, nakoľko navrhovatelia mali s nebohú V. J. nadštandardný vzťah, po celý život im bola oporou a starostlivou manželkou a matkou. Zomrela neočakávane vo veku XX rokov. Navrhovateľ v 1. rade strávil s nebohú manželkou XX rokov, z toho takmer XX v manželstve. Vychovali spolu dve deti. Strata manželky ho obzvlášť ťažko zasiahla. Od predmetnej nehody je navrhovateľ v 1. rade vo veľmi zlom psychickom stave, bol nútený vyhľadať pomoc psychiatra, u ktorého podstúpil liečbu stredne ťažkej depresie. Po zlepšení

zdravotného stavu došlo časom k relapsu, a bola mu opäť nasadená liečba. Po tragédii prežívajú všetci členovia rodiny opodstatnenú traumu, a preto žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je v tomto prípade postačujúca. Neodstrániteľnosť a trvalosť následku, spočívajúceho v úmrtí blízkej osoby preto podľa názoru navrhovateľov opodstatňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Navrhovatelia ďalej uviedli, že odporca v 1. rade ako vodič motorového vozidla, ktorým bola spôsobená škoda, priamo svojím konaním zasiahol do osobnostných práv navrhovateľov a zodpovedá tak za spôsobenú nemajetkovú ujmu. Motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda, bolo v čase vzniku ujmy navrhovateľov povinne zmluvne poistené u odporcu v 2. rade, ktorý ako poisťovateľ má povinnosť nahradiť spôsobenú škodu. Navrhovatelia majú teda podľa § 15 zákona o PZP právo domáhať sa náhrady škody priamo aj proti odporcovi v 2. rade ako poisťovateľovi. Navrhovatelia sú toho názoru, že žalovaný nárok, nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do ich osobnostných práv, je predmetom povinného zmluvného poistenia, ako jeho rozsah ustanovuje § 4 ods. 2 zákona o PZP.

Výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy odôvodnili navrhovatelia s poukazom jednak na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá je nenapraviteľná a bude sprevádzať pozostalých navrhovateľov po celý zvyšok ich života a jednak na samotné okolnosti prípadu, a to najmä na hrubé porušenie dôležitej povinnosti zo strany odporcu v 1. rade, ktorá viedla k tragickej dopravnej nehode a k strate manželky navrhovateľa v 1. rade a matky navrhovateľa v 2. rade.

Odporca v 1. rade žiadal návrh voči nemu zamietnuť, a to najmä z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie a danosti výlučnej pasívnej legitímácie odporcu v 2. rade a tiež z dôvodu premlčania.

K námietke premlčania uviedol, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje, nakoľko ide o právo majetkovej povahy. Právo uplatňované navrhovateľmi sa premlčalo uplynutím dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty, ktorá začala plynúť v deň nasledujúci po dni, kedy sa poškodený dozvedel o tom, kto je za ujmu zodpovedný. Odporca v 1. rade má za to, že navrhovatelia sa dozvedeli o osobe zodpovednej za eventuálnu nemajetkovú ujmu v mesiaci júl 2011, keď bolo navrhovateľovi v 1. rade doručené od odporcu v 2. rade oznámenie o poistnom plnení, v ktorom odporca v 2. rade uviedol, že mu nepriznáva náhradu nemateriálnej ujmy z poistenia odporcu v 1. rade. Dvojročná subjektívna premlčacia lehota teda uplynula v mesiaci júl 2013 - 2 roky od uvedeného momentu. Rovnako subjektívna premlčacia lehota uplynula aj voči navrhovateľovi v 2. rade, ktorý ako syn navrhovateľa v 1. rade sa musel o rovnakých okolnostiach dozvedieť súčasne, najneskôr bezprostredne po tom, ako sa o nich dozvedel jeho otec.

K absencii vecnej pasívnej legitímácie odporcu v 2. rade uviedol, že podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Keďže navrhovatelia tvrdia, že majú nárok z titulu PZP odporcu v 1. rade (a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je uplatniteľný z PZP v zmysle judikatúry ESD), môžu uplatňovať nárok, ak je daný, len proti poisťovateľovi, teda proti odporcovi v 2. rade, voči ktorému majú priamy nárok podľa zákona č. 381/2001 Z. z. Na podporu svojich tvrdení, odporca v 1. rade poukázal na rozsudok ESD, prípad K. H.-XX/XX, publikovaný v úradnom vestníku EÚ C 367/5.

Odporca v 1. rade tiež uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je výlučne sekundárna k primeranému zadosťučineniu podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odporca v 1. rade v primeranom rozsahu poskytol vo veci zadosťučinenie oľutovaním a ospravedlnením sa poškodeným, čím zodpovedne zniesol, popri trestnej sankcii, aj sankciu občianskoprávnú a súčasne zniesol aj náhradu škody uloženú v adhéznom konaní vo výške 4.603,13 eur. Súd preto pri úvahe o primeranosti satisfakcie musí vychádzať predovšetkým z celkovej povahy a aj z jednotlivých okolností konkrétneho prípadu a v prípade, že vzniknutá nemajetková ujma môže byť zmiernená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia, je potrebné zvoliť takú formu, ktorá je podľa okolností toho ktorého prípadu primeraná a postačujúca k relatívnej sanácii nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla neoprávneným zásahom, a ktorá tak súčasne bude aj účinná.

Odporca v 2. rade namietal najmä svoju pasívnu legitímáciu v konaní, a žiadal návrh navrhovateľov zamietnuť. Uviedol, že poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je svojím charakterom špecifické tým, že za škodcu sú hradené iba zákonom vymedzené nároky poškodených, resp. tretích osôb, ktoré poskytli plnenie v dôsledku poistnej udalosti a nie akékoľvek

nároky, ktoré môžu byť z titulu poisťnej udalosti voči poistenému - škodcovi uplatnené zo strany iných osôb. Nárok na nemajetkovú ujmu vyplývajúci zo zásahu do práva na ochranu osobnosti v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka nemožno subsumovať pod žiadny z nárokov vymedzených v § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. Takýto nárok nie je ani nárokom na náhradu škody a z toho vyplývajúcu nemajetkovú ujmu podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale úplne osobitným nárokom, ktorý je odlišný od spôsobenej škody aj v zmysle § 16 Občianskeho zákonníka, takže tieto osoby nemajú status poškodeného tak ako to predpokladá § 4 ods. 2 zákona. V súvislosti so svojimi tvrdeniami poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci spis. zn. 4 Cdo 168/2009.

Odporca v 2. rade ďalej uviedol, že zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu v ustanovení § 2, v ktorom vymedzuje pojmy pre účely tohto zákona, pojem škoda osobitne nedefinuje a definíciu nepodáva ani Občiansky zákonník (čo treba rozumieť pod pojmom škoda nevysvetľuje ani teraz platná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel). V Občianskom zákonníku sa však nachádza právna úprava spôsobu a rozsahu náhrady (§ 442 a nasl. Občianskeho zákonníka), ktorá okrem iného vymedzuje, čo sa pri škode na zdraví a usmrtení odškodňuje. Pri strate života sa výživou oprávneným osobám priznáva pozostalostná úrazová renta (§ 448 Občianskeho zákonníka) a uhrádzajú sa náklady spojené s pohrebom, prípadne s liečením (§ 449 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka). Keďže zákon č. 381/2001 Z. z. pojem škody nevymedzuje osobitným spôsobom a nemá ani špeciálne ustanovenie, čo sa odškodňuje, niet dôvodu takto vymedzenú škodu v Občianskom zákonníku nestotožniť so škodou vyjadrenou v § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. Chráneným predmetom, za poškodenie ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, ak v zmluve nie je uvedené inak, nie je teda zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Odlišnosť nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka od škody podľa ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka potvrdzuje tiež ustanovenie § 16 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Podľa súčasne platnej právnej úpravy možno teda nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k výške uplatneného nároku odporca v 2. rade uviedol, že uplatnená suma niekoľkonásobne presahuje sumu, ktorú súdy pri rovnakom nároku pozostalým voči škodcovi štandardne priznávajú.

Súd prejednal vec v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. v neprítomnosti odporcu v 2. rade, ktorý sa na pojednávanie nariadené na 15.04.2015 nedostavil, hoci bol riadne predvolaný. Svoju neúčast' však ospravedlnil a žiadal, aby sú rozhodol v jeho neprítomnosti.

Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom účastníkov konania, výsluchom svedkov a obsahom listinných dôkazov tvoriacich obsah spisu vrátane pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 5T/143/2011, a zistil tento skutkový stav:

Navrhovateľ a neb. V. J., rod. M., uzatvorili manželstvo dňa X.X.XXXX. V čase dopravnej nehody ich manželstvo trvalo. Navrhovateľ v 2. rade je syn neb. V. J. a navrhovateľa v 1. rade.

Odporca v 1. rade dňa XX.XX.XXXX v čase o XX.XX hod viedol v Z. po J. ulici smerom k G. ulici motorové vozidlo zn. Z. XXX, S.: Z.-XXXZB, pričom v križovatke s ulicou M. porušil ustanovenie § 20 ods. 2 zákona o cestnej premávke a nedal prednosť v jazde zprava prichádzajúcemu motorovému vozidlu X. X., EČV: Z. - XXX F., v dôsledku čoho došlo k zrážke vozidiel a vozidlo zn. X. X. narazilo do chodkyne - poškodenej V. J., ktorá utrpela ťažké zranenia, ktorým dňa XX.XX.XXXX v čase o XX.XX hod. podľahla. Za uvedený skutok bol odporca v 1. rade rozsudkom Okresného súdu Bratislava II zo dňa 08.03.2012, sp. zn. 5T/143/2011, odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere dva roky nepodmienečne, súd mu tiež uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu dva roky a povinnosť nahradiť škodu poškodenému W. J. vo výške 4.603,13 eur a poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s., vo výške 7.001,08 eur. Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 24.06.2012, sp. zn. 3To 66/2012 zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava II vo výroku o treste odňatia slobody, spôsobe jeho výkonu a vo výroku o treste zákazu činnosti a uložil odporcovi trest odňatia slobody vo výmere dva roky, ktorý mu podmienečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní štyri roky a uložil mu tiež trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu tri roky. V odôvodnení rozsudku Krajský súd v Bratislave okrem iného uviedol, že pri ukladaní trestu okresný súd odporcovi v 1. rade zohľadnil nedbanlivostné

zavinenie, absenciu prítiažujúcich okolností, jeho osobu, kladné hodnotenie z pracoviska ako aj to, že doposiaľ súdne trestaný nebol. Z pohľadujúcich okolností mu prihliadol na priznanie sa a úprimné oľutovanie ako aj na to, že pred spáchaním činu viedol riadny život. Súčasne ale poukázal aj na tragický následok, ku ktorému došlo porušením dôležitej povinnosti, a to nedaním prednosti v jazde. Ide o porušenie takej povinnosti, pri ktorej spravidla dochádza k vážnym až nenapraviteľným následkom. Krajský súd pri preskúmaní výroku o treste prvostupňového rozsudku navyše vzal do úvahy aj to, že odporca v 1. rade sa so svojim vozidlom pohyboval v neznámej lokalite a je zrejmé, že na križovatke, ktorá nebola označená dopravnými značkami, si použitie pravidla pravej ruky neuvedomil. Pri vchádzaní do križovatky mal obmedzené výhľadové možnosti pre hustý porast. Okrem toho rýchlosť jeho vozidla bola cca 44 km/h, čo je rýchlosť nižšia, aká je povolená pre daný úsek komunikácie. Nedá sa preto povedať, že odporca v 1. rade by jazdil neprimerane rýchlo, arogantne a agresívne. V osobe odporcu v 1. rade nejde o vodiča, ktorý by často porušoval pravidlá účastníka cestnej premávky. Za dopravný priestupok bol jedenkrát postihnutý v roku 2006. Nie je o ňom známe, že by si neplnil svoje pracovné či občianske povinnosti.

Listom zo dňa 21.7.2011 odporca v 2. rade oznámil navrhovateľovi v 1. rade, že poukázal navrhovateľovi v 1. rade náklady spojené s pohrebom vo výške 922,76 eur. Nepriznal navrhovateľovi v 1. rade náklady trov právneho zastúpenia v trestnom konaní, náhradu nemateriálnej ujmy (psychická trauma rodinných príslušníkov zosnulej) a náklady čistenia ošatenia poškodeného.

Listom zo dňa 12.02.2013 odporca v 1. rade oznámil navrhovateľovi v 1. rade úhradu škody v zmysle právoplatného rozsudku Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 5T/143/2011 a v nadväznosti na oznámenie o poistnom plnení zo strany Wüstenrot poisťovne, a.s., vo výške 3.939,25 eur. Z výpisu účtu odporcu v 1. rade súd zistil, že dňa 11.02.2013 odporca v 1. rade uhradil navrhovateľovi v 1. rade škodu vo výške 3.939,25 eur.

Z lekárskej správy W.. M. Z. zo dňa XX.XX.XXXX súd zistil, že navrhovateľovi v 1. rade bola nastavená antidepresívna liečba.

Z lekárskej správy W.. E. B. zo dňa XX.XX.XXXX súd zistil, že navrhovateľovi v 1. rade bola diagnostikovaná epizóda stredne ťažkej depresie.

Svedok Š. M., kamarát navrhovateľa v 2. rade, uviedol, že navrhovateľ v 1. rade a nebohá V. J. pôsobili ako šťastný pár. Navrhovateľ v 2. rade pôsobil na svedka ako vyrovnaný človek, o ktorého bolo vždy dobre postarané. Nikdy nerozprával, že by mal nejaký problém vo vzťahu s rodičmi. Vždy vyžaroval zo seba optimizmus. Po smrti matky sa však zmenil, už nie je taký ako býval.

Svedok X. I., kamarát navrhovateľa v 2. rade, uviedol, že navrhovateľ v 2. rade mal s matkou dobrý vzťah, nevie o žiadnych konfliktoch medzi nimi. Matka sa o neho dobre starala, mali sa radi. Počas návštev u nich doma žiadne hádky medzi navrhovateľom v 1. rade a jeho manželkou neregistroval.

Svedkyňa E. M., uviedla, že navrhovateľ v 1. rade je jej klientom, spracováva mu účtovníctvo už takmer 20 rokov a navrhovateľa v 2. rade pozná zo spolupráce keď jej nosil doklady od firmy. Do styku prichádzala s navrhovateľmi len pracovne. Poznala aj nebohú V. J., spolupracovala s ňou pri spracovaní účtovných dokladov vo firme. P. J. bola na navrhovateľa v 2. rade veľmi pyšná, zbožňovala ho. Medzi navrhovateľom v 1. rade a jeho manželkou nepozorovala žiadne problémy. Ich vzťah bol normálny. Navrhovateľ v 1. rade bol po smrti manželky nesústredený, robil chyby v dokladoch. Témy rozhovorov sa zúžili na pracovné veci. Predtým sa bavili aj od deťoch.

Svedkyňa W.. V. K., priateľka navrhovateľa v 2. rade, uviedla, že vzťah medzi navrhovateľom v 1. rade a jeho manželkou vnímala ako pekný, správali sa pred ňou k sebe dobre. Žiadne konflikty medzi nimi nezažila, ani navrhovateľ v 2. rade jej o žiadnych konfliktoch nehovoril. Navrhovateľ v 2. rade mal s matkou dobrý vzťah, aj keď už nebýval doma, tak tam často chodil, s mamou často komunikovali. Navrhovateľ v 2. rade jej často spomínal, ako v detstve trávili čas, chodili na výlety. Po smrti manželky sa navrhovateľ v 1. rade veľmi utiahol do seba, zostal zavretý doma, veľmi so svetom nekomunikoval. Musel vyhľadať pomoc psychiatra. Pre navrhovateľa v 2. rade to po strate matky boli najťažšie chvíle v jeho živote, potom sa nast'ahoval aj k otcovi, aby sa navzájom podporovali. Tiež bol párkrát u psychológa.

Súdny dvor EÚ vo výroku svojho rozsudku z 24. októbra 2013, vec C-22/12 (prípád K.) uviedol, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premičí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premičanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premičania dovoľá, nemožno premičané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premičacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

- a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
- b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,
- c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poisťné plnenie,
- d) ušlého zisku.

Podľa § 4 ods. 4 citovaného zákona poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poisťné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

V zmysle vyššie uvedených skutočností a citovaných ustanovení právnych predpisov súd dospel k záveru, že návrhu navrhovateľov je potrebné z väčšej časti vyhovieť.

Úmrtie fyzickej osoby ako reálny zánik existencie individuálneho subjektu je spojené s ireverzibilnými právnymi následkami hmotnej i procesnej povahy. Predstavuje nezhojiteľný zásah do emocionálnej, výsostne subjektívnej sféry života pozostalej blízkej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, vyvolaný úmrtím blízkej osoby zakladá za určitých podmienok právo dotknutého subjektu domáhať sa ochrany podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, vrátane prípadného právneho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Rodinný život, ktorý je nepochybne súčasťou súkromného života fyzickej osoby zahŕňa sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, vytvárané v období ich spoločného spolužitia, ako aj vzťahy medzi inými blízkymi príbuznými, bez ohľadu na to, či spolu trvalo žijú. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov zo strany iného predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Ústava SR v čl. 19 zaručuje každému právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má podľa tohto článku právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny a primeraným zadosťučinením je v tomto prípade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z objektívneho hľadiska je strata jedného z členov rodiny neodčiniteľnou ujmov, ktorá postihuje jej pozostalých členov, takže náhrada tejto nemajetkovej ujmy je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu. Ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pre priznanie relutárnej náhrady predpokladá značnú mieru dotknutia osobnosti fyzickej osoby, a to za situácie, kedy by sa nejavilo postačujúcim morálne zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že odporca v 1. rade neoprávnené zasiahol do práva navrhovateľov na ochranu osobnosti. V ust. § 11 OZ sú (príkladmo) vymenované jednotlivé zložky ľudskej osobnosti, ktoré zákon považuje za potrebné chrániť pred neoprávnenými zásahmi tretích osôb. Patrí medzi ne aj súkromie. V konaní v zásade nebolo sporné, že odporca v 1. rade svojim protiprávnym konaním spôsobil smrť V. J., za ktoré konanie bol aj právoplatne uznaný vinným a odsúdený. Medzi protiprávnym konaním odporcu v 1. rade a zásahom do práva na ochranu osobnosti navrhovateľov je jednoznačná príčinná súvislosť, nakoľko práve v dôsledku protiprávneho konania odporcu v 1. rade bola manželka navrhovateľa v 1. rade a matka navrhovateľa v 2. rade pripravená o život, čím došlo k zásahu do práva na súkromie navrhovateľov. Ust. § 13 OZ upravuje prostriedky nápravy v prípade, že dôjde k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti. Vzhľadom k tomu, že v tomto prípade došlo k nenapraviteľnému zásahu do práva na súkromie navrhovateľov, teda k usmrteniu manželky navrhovateľa v 1. rade a matky navrhovateľa v 2. rade, je zrejmé, že iný spôsob zadosťučinenia, ako je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, by nebol postačujúci. Súd musel iba určiť výšku tejto náhrady, a to s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Navrhovateľ v 1. rade si z tohto titulu uplatňoval sumu 17.000,- eur a navrhovateľ v 2. rade sumu 10.000,- eur. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby tak bola zabezpečená požiadavka účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

Právo na ochranu súkromia zahŕňa i právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, predovšetkým v citovej oblasti, aby tak bolo možné rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť a viesť rodinný život. Teda súkromie v sebe zahŕňa aj sféru rodinného života. Zásahom do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby potom môže byť i zásah spočívajúci v úplnej deštrukcii úzkej rodinnej väzby usmrtením iného člena rodiny.

V konaní bolo preukázané, že navrhovateľ v 1. rade a neb. V. J. žili XX rokov v manželstve, vychovali 2 deti. Ich vzťah bol dobrý, na okolie pôsobili ako šťastný pár. Vypočutí svedkovia nezaznamenali medzi nimi žiadne hádky ani konflikty. Je potom samozrejmé, že neočakávaná, náhla smrť manželky, ktorú zavinil odporca v 1. rade, musela pre navrhovateľa v 1. rade predstavovať citeľný zásah do sféry jeho súkromného a citového života. Smrťou manželky stratil možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzťahov s ňou a o túto sféru prirodzených vzťahov bol ochudobnený, pričom sa jedná o nenávratný stav. Navrhovateľ v 1. rade tiež preukázal, že po smrti manželky trpel depresiami. Súd priznal navrhovateľovi v 1. rade primerané zadosťučinenie v peniazoch, pretože mal za to, že v danom prípade by nepostačovala žiadna forma zadosťučinenia podľa ust. § 13 ods. 1 OZ na to, aby bola primerane vyvážená vzniknutá nemajetková ujma navrhovateľa v 1. rade (dostatočnou satisfakciou nemôže byť ani konštatovanie, že došlo k porušeniu osobnostných práv navrhovateľa v 1. rade, ani to, že odporca v

1. rade bol za uvedený čin potrestaný v trestnom konaní, ani prípadné ospravedlnenie sa odporcu v 1. rade). S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti a kritéria na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (ktorými sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), súd považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa v 1. rade sumu 15.000,- eur. Ako už bolo uvedené, v danom prípade sa jednalo o veľmi závažnú a nezvratnú ujmu na práve navrhovateľa v 1. rade na ochranu jeho súkromia. Navrhovateľ v 1. rade si uplatňoval náhradu nemajetkovej ujmy v sume 17.000,- eur, čo súd nepovažoval za neprimerane vysokú sumu vzhľadom na závažnosť spôsobenej ujmy. Súd však prihliadol aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, pričom vychádzal najmä z odôvodnenia rozsudku odvolacieho (ale aj prvostupňového) súdu v trestnom konaní. Je zrejmé, že zo strany odporcu v 1. rade išlo o konanie z nebanlivosti, svoje konanie ofutoval, pred spáchaním tohto skutku viedol riadny život. Pokiaľ ide o okolnosti samotnej dopravenej nehody, odporca v 1. rade sa so svojim vozidlom pohyboval v neznámej lokalite a je zrejmé, že na križovatke, ktorá nebola označená dopravnými značkami, si použitie pravidiel pravej ruky neuvedomil. Pri vchádzaní do križovatky mal obmedzené výhľadové možnosti pre hustý porast. Okrem toho rýchlosť jeho vozidla bola cca 44 km/h, čo je rýchlosť nižšia, aká je povolená pre daný úsek komunikácie. Nedá sa preto povedať, že odporca v 1. rade by jazdil neprimerane rýchlo, arogantne a agresívne. V osobe odporcu v 1. rade nejde o vodiča, ktorý by často porušoval pravidlá účastníka cestnej premávky (citované z rozsudku odvolacieho súdu). Vzhľadom na tieto okolnosti súd o niečo znížil požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy a navrhovateľovi v 1. rade priznal sumu 15.000,- eur, pričom vo zvyšku jeho návrh zamietol.

V čase smrti matky mal navrhovateľ v 2. rade 25 rokov, nežil už v spoločnej domácnosti s matkou ani nebol odkázaný na jej výživu. Ich vzťah však bol veľmi dobrý, komunikovali spolu, boli často v kontakte. Bez zvláštneho dokazovania je zrejmé, že silné citové puto medzi dieťaťom a matkou (ako aj naopak) zostáva zachované aj keď dieťa dospeje, osamostatní sa, založí si vlastnú rodinu. Je potom samozrejmé, že neočakávaná, náhla smrť matky, ktorú zavinil odporca v 1. rade, musela pre navrhovateľa v 2. rade predstavovať citeľný zásah do sféry jeho súkromného a citového života. Smrťou matky stratil možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzťahov s ňou a o túto sféru prirodzených vzťahov bol ochudobnený, pričom sa jedná o nenávratný stav. Súd priznal navrhovateľovi v 2. rade primerané zadost'učinenie v peniazoch, pretože mal za to, že v danom prípade by nepostačovala žiadna forma zadost'učinenia podľa ust. § 13 ods. 1 OZ na to, aby bola primerane vyvážená vzniknutá nemajetková ujma navrhovateľa v 2. rade (dostatočnou satisfakciou nemôže byť ani konštatovanie, že došlo k porušeniu osobnostných práv navrhovateľa v 2. rade, ani to, že odporca v 1. rade bol za uvedený čin potrestaný v trestnom konaní, ani prípadné ospravedlnenie sa odporcu v 1. rade). S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti a kritéria na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (ktorými sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), súd považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa v 2. rade sumu 7.500,- eur. Ako už bolo uvedené, v danom prípade sa jednalo o veľmi závažnú a nezvratnú ujmu na práve navrhovateľa v 2. rade na ochranu jeho súkromia. Navrhovateľ v 2. rade si uplatňoval náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- eur, čo súd nepovažoval za neprimerane vysokú sumu vzhľadom na závažnosť spôsobenej ujmy. Súd však prihliadol aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to rovnako ako u navrhovateľa v 1. rade, čo už bolo odôvodnené v predchádzajúcom odseku (a platí to rovnako aj vo vzťahu k uplatnenému nároku navrhovateľa v 2. rade). Vzhľadom na tieto okolnosti súd o niečo znížil požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy a navrhovateľovi v 2. rade priznal sumu 7.500,- eur, pričom vo zvyšku jeho návrh zamietol.

Pokiaľ odporca v 1. rade vzniesol námietku premlčania, súd dospel k záveru, že nie je dôvodná. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje, a to vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (viď napr. rozsudok NS SR zo dňa 1.11.2008, sp. zn. 2 Cdo 278/2007). V danom prípade začala premlčacia doba plynúť najskôr dňa 6.4.2011, uplynula by teda dňa 6.4.2014. Navrhovatelia podali návrh na súd dňa 6.3.2014, teda zjavne pred uplynutím trojročnej premlčacej doby.

Odporca v 1. rade tiež namietal nedostatok pasívne vecnej legitímácie s tým, že navrhovatelia mali uplatňovať svoj nárok len voči odporcovi v 2. rade. S touto námietkou odporcu v 1. rade sa však nemožno stotožniť. Skutočnosť, že k vzniku škody či inej ujmy došlo v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, ktoré je povinne zmluvne poistené pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, neznamena, že dochádza k zániku zodpovednosti prevádzkovateľa motorového vozidla (resp. osoby, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla) za vzniknutú škodu. Nevyplýva to ani z ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. Toto ustanovenie

dáva poškodenému iba možnosť uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Neznamená to, že už ho nemôže uplatňovať priamo voči tomu, kto škodu, či inú ujmu spôsobil. Ide tu o spoločný záväzok prevádzkovateľa motorového vozidla a poisťovateľa v zmysle § 511 ods. 1 OZ, teda poškodený môže požadovať náhradu škody od ktoréhokoľvek z nich alebo od oboch, pričom samozrejme plnením jedného z nich, povinnosť druhého v rozsahu plnenia zanikne.

Nedostatok pasívnej vecnej legitímácie namietal aj odporca v 2. rade s tým, že náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do práva na ochranu osobnosti poškodených nespadá pod nároky, ktoré majú byť hradené z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V ust. § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z. sú vymedzené nároky, ktoré je poisťovateľ povinný za poisteného uhradiť poškodenému. Z doslovného znenia tohto ustanovenia nevyplýva, že by tam patrila aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do práva na ochranu osobnosti pozostalých po osobe, ktorej smrť bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla poisteného. Rozhodovanie slovenských súdov nie je v pohľade na otázku, či z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel majú byť kryté aj takéto nároky pozostalých obetí dopravných nehôd, celkom jednotné.

Účastníci konania poukazovali na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 24. októbra 2013, vo veci C-22/12 (prípado K.), podľa ktorého článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Zákon č. 381/2001 Z. z. je dôsledkom implementácie práve v rozhodnutí Súdneho dvora EÚ citovaných smerníc Rady EHS. Súd má za to, že vykladať predmetné rozhodnutie tak, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel pokrýva náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách len vtedy ak jej náhradu upravuje (v našich pomeroch) zák. č. 381/2001 Z. z. by bolo nesprávne (aj vzhľadom na odôvodnenie rozhodnutia Súdneho dvora EÚ) a celé rozhodovanie Súdneho dvora EÚ o tejto otázke úplne zbytočné. Náš právny poriadok, konkrétne Občiansky zákonník, upravuje povinnosť každého (teda aj poisteného pre prípad škody spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel), kto zodpovedá za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti, nahradiť nemajetkovú ujmu spôsobenú týmto zásahom, ak sú splnené podmienky uvedené v ust. § 13 ods. 2 OZ. V prejednávanej veci je právom uplatniteľným v spore jednak Občiansky zákonník (§ 11, 13 OZ) ako aj zák. č. 381/2001 Z. z. Z cit. ustanovení Občianskeho zákonníka teda vyplýva povinnosť odporcu v 1. rade, ktorý zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poskytnúť pozostalým po obeti dopravnej nehody, ktorú odporca v 1. rade zavinil, náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich práva a ochranu osobnosti. Z výkladu vyššie citovaného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ potom vyplýva, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má v tomto prípade pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej navrhovateľom. Vychádzajúc zo všeobecnej záväznosti rozsudkov Súdneho dvora EÚ pokiaľ ide o výklad práva Európskej únie, ako aj tzv. nepriameho účinku spočívajúceho v povinnosti vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom EÚ tak súd v danej veci dospel k záveru, že odporca v 2. rade je v konaní pasívne vecne legitimovaný, preto súd aj jeho spoločne a nerozdielne s odporcom v 1. rade zaviazal na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch navrhovateľom.

V súlade s § 151 ods. 3 O.s.p. o trovách konania súd rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajšom súde, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie, alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 1, 2 O.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (§ 25 ods. 1 veta prvá O.s.p.).